

VENSTRE – GRØNN OG LIBERAL

Venstre er det sosialliberale partiet i norsk politikk. Vår politikk tar utgangspunkt i det enkelte menneske. Politikken skal innebære et utålmodig arbeid for rettferdige løsninger som gir alle mennesker frihet. Alle skal ha mulighet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet. Derfor er vi også sterkt opptatt av å ta vare på hverandre.

I Sande går Venstre til valg på et ambisiøst program som handler om både fornying og bevaring. Kommunen trenger begge deler. Vi skal dessuten huske på at det meste som i dag er verdt å ta vare på i Sande, en gang er skapt av mennesker med tro på framtida. Det viktigste vi kan gjøre for å vise respekt for denne arven, er å ta i bruk de mulighetene som åpner seg i årene framover, i harmoni med det som er skapt før oss.

Vi kaller det å ta vare på framtida.

MILJØ OG FRILUFTSLIV

Miljøansvar er å ta vår del av nasjonale og globale tiltak, og ta vare på lokale miljøverdier. 15 % av Norges klimagassutslipp kan kuttes gjennom lokale tiltak. Det er også viktig å huske på at miljøvern omhandler mer enn klimagassutslipp. I Sande gjelder dette spesielt bevaring av vår fantastiske natur. Miljøpolitikk er politikk for barna og barnebarna våre.

Grønn transport

Økt bruk av kollektiv transport og bruk av sykkel som framkomstmiddel gir flere fordeler som mindre trafikk på veiene og en reduksjon i utslipp av CO₂. Sande Venstre innser at det ikke alltid er praktisk å benytte seg av kollektiv transport i Sande. Tilbudet må derfor forbedres.

Derfor vil Sande Venstre:

- Stimulere til bruk av kollektivtransport. Buss og tog må korrespondere
- Legge press på Jernbaneverket for å få bygget varmeskur på Sande stasjon
- Opprettholde dagens stoppmønster ved Sande stasjon som et minimum
- Arbeide for å få rushtidtogene fra Oslo til å stoppe i Sande
- Etablere flere kommunale ladestasjoner for elbiler
- Bygge et gjennomgående nettverk av gang- og sykkelstier i hele kommunen

Boligbygging

Det er viktig at kommunens friluftsområder skal være tilgjengelig for allmennheten. Sande Venstre vil fortsette å arbeide for fri tilgang til skog og vann. Derfor bør det settes av midler til å gjøre slike områder mer tilgjengelige, samt opprettholde de strenge restriksjonene om bygging i strandsonen. Det er spesielt viktig at tilstrekkelige friluftsområder bevares i nærheten av boligområder. Ved planlegging av nye boligfelter må det settes av plass til grønne lunger. Boligbygging skal ikke foregå på dyrket mark.

Derfor vil Sande Venstre:

- Bevare dyrket mark i størst mulig grad
- Fortette boligbebyggelse i sentrum
- Innskjerpe reglene for bygging i strandsonen
- Legge til rette for friluftsområder nær boligområder
- Vi ønsker en balansert boligutbygging i Sande, slik at ikke nordre deler av kommunen ikke blir glemt

En grønn og klimanøytral kommune

Sande Venstre ønsker et økt fokus på miljøvern i Sande Kommune. Vi ønsker at Sande skal bli en foregangskommune når det gjelder klimagassreduserende tiltak. Alle nye kommunale bygg skal være lavenergihus eller nullutslippsbygninger, og alle eksisterende bygg må energieffektiviseres. Energieffektivisering av kommunale bygg vil gi økonomiske gevinster på lang sikt.

Videre vil Venstre at de fleste varer og tjenester som kommunen kjøper, skal være

miljømerket. Kommunen må arbeide for å miljøsertifisere alle kommunale virksomheter, og kreve miljøsertifisering fra alle store leverandører til kommunen.

Sande Kommune må også jobbe for å skape større miljøbevissthet hos den enkelte. Tiltak som økofestivalen fungerer godt, men det er viktig at Sandes innbyggere har et fokus på alle sider ved miljøvern slik som kildesortering, energieffektivisering, samt av økologisk mat og lignende.

Derfor vil Sande Venstre:

- Bevilge penger til kommunens klimaplan slik at fler av tiltakene kan bli gjennomført som planlagt
- Arbeide for å gjøre kommunen klimanøytral
- Øke andelen av miljømerkede kommunale innkjøp
- Arbeide for å miljøsertifiseres kommunale virksomheter
- At alle nye kommunale bygg skal være lavenergibyggninger
- Energieffektivisere eksisterende bygg
- Se på mulighetene for å etablere miljøvennlig, utslippsnøytrale fjernvarmeanlegg som kan benyttes både i offentlige og private bygg.
- Se på mulighetene for støtte til ENØK-tiltak i private boliger
- Bidra med informasjon om alternative energiformer til Sandes innbyggere
- Jobbe for at Sande kommune i samarbeid med næringslivet blir en "Plast-posefri" kommune
- Kommunen må ta en aktiv rolle i arbeidet med å bevare Sandeelva ren
- Tiltakene i hovedplan for avløp følges opp. Tiltak som gjelder Holm og Øgarden prioriteres

SKOLE OG OPPVEKST

Skole- og barnehagetilbudet er helt essensielt for å ivareta en god utvikling av våre barn. Dessverre har skolene i Sande kommet dårlig ut i nasjonale prøver. Skolene er små og skolebygningene er i generelt dårlig stand. Sande Venstre mener derfor det er på tide å prioritere skole. Utdanning av våre barn er blant samfunnets viktigste oppgaver. Sandeskolen skal skinne!

Læreren - skolens grunnmur

Venstre mener læreren er skolens grunnmur og at gode og velutdannede lærere er den viktigste ressursen en skole har. Lærere må hele tiden ha rett og plikt til å fornye og videreutvikle sin fag- og yrkeskompetanse. Venstre sentralt har gått inn for at lærere skal få et såkalt kompetanseår.

Skolens største utfordring er ikke nødvendigvis lærermangel, men at lærere må bruke mye av sin tid på byråkrati. Venstre ønsker derfor å avbyråkratisere lærerens rolle og åpne for andre fagpersoner i skolen.

Derfor vil Sande Venstre

- Arbeide for at ordningen med kompetanseår for alle lærere blir innført i Sande så fort som mulig
- Skape et godt arbeidsmiljø for lærere i Sande for å holde på og tiltrekke oss de beste lærerne
- Gi læreren mer tid til undervisning
- At skolene våre skal ha færre antall elever per klasse

Dialog og samhandling

Skolen vil få et godt arbeidsmiljø når både elever og lærere viser hverandre gjensidig respekt. I praksis forutsetter dette et godt samarbeid mellom skoleledelse, foreldre, elever, assistenter og lærere.

Kommunikasjon mellom foresatte og skole bør styrkes. Metodene som bør benyttes for å få elevene til å bruke skoletiden positivt m.h.t. læring, bør fastsettes gjennom en fortløpende, positiv og tilrettelagt dialog mellom skoleledelse, foreldre, elever, assistenter og lærere.

Derfor vil Sande Venstre:

- Styrke kontakten mellom foresatte og skole
- Bedret og utvidet bruk av kommunesatsningen «Skoleportalen for drammensregionen» (MLG) for kontakt mellom foresatte, elever og skolen over internett

Kapasitet

Innbyggertallet i Sande vokser, derfor må skolene vokse med. Noen skoler i Sande sliter allerede med stort plassbehov. Selvik skole har i dag 40% flere elever på samme areal som for 10 år siden. På flere skoler blir klasserom brukt til SFO områder, noe som kan være ufordelaktig for begge parter. Mange av våre skoler er også i dårlig forfatning og utbedringer må gjøres.

Ved bygging av nye skoler ønsker Sande Venstre å se på alternativet offentlig-privat samarbeid (OPS) som mulig utbyggingsløsning. Venstre mener dette ansvarliggjør utbygger.

Derfor vil Sande Venstre:

- Finne ut når det blir billigere å bygge ny ungdomsskole i forhold til reparere den gamle. Og starte planleggingen av denne i god tid før behovet blir prekært
- Arbeide for at skolenes plassbehov prioriteres i fremtidige kommuneplaner, og at kommunen tar særlig hensyn til dette når pengene skal fordeles
- Lage en helhetlig plan som tar for seg befolkningsvekst i kommunen og når de forskjellige skolene må utvides
- Se på muligheten for bruk av OPS ved bygging av nye skoler
- Opprettholde dagens skolestruktur

Fysisk forfall

Det registreres et forfall i barn og ungdoms fysiske form. Skolen kan motvirke dette gjennom å sette av tid til fysiske aktiviteter daglig. Forskning har vist at dette også kan ha positive innvirkning på elevenes faglige utvikling. Obligatorisk fysisk trening er iverksatt på mellomtrinnet men skolene mangler personale til å få gjennomført disse øktene.

Derfor vil Sande Venstre:

- Gi skolene de nødvendige ressurser til å drive arbeidet med daglig fysiske aktivitet.
- Jobbe for bedre muligheter til fysiske aktiviteter i SFO

Spesiell tilretteleggelse

Mange elever i skolene trenger mye voksenkontakt. Ofte finnes det barn som burde utredes allerede i barnehagealder. Disse bør få tilpassede ordninger så fort det lar seg gjøre.

Skolen må også se de spesielt begavede elevene og i større grad gi disse større utfordringer. Sande Venstre mener skolen i større grad bør se den enkelte elev.

Derfor vil Sande Venstre:

- Arbeide for at lærerne skal ha så mye direkte elevkontakt i klasserom og i grupper som det er mulig å få til innenfor lovens ramme.
- Jobbe for å forbedre PP-tjenestens tilbud.
- Øke mulighetene for spesielt begavede elever til å ta i bruk sine evner.

Sikring av skoleveier.

Skolene må ha trafikkikker adkomst. Eksempelvis må veien fra Vammen til Selvik skole og videre utover Sandebuktveien til Svelvik grense, bli mer trafikkikker. Det må utredes hvordan en utvidet gang- og sykkelveisløsning kan være mulig å få til her.

Området ved Haga skole / Sande Ungdomsskole er spesielt trangt og trafikkfarlig når skolene starter om morgenen, og når de slutter om ettermiddagen. Her er det nødvendig å finne fram til bedre trafikkkløsninger.

Derfor vil Sande Venstre

- At alle adkomstveier til skolene må være trafikkikre for skolebarna, noe som innebærer at barna kan nå skolen ved å bruke sykkel eller gå.

Nulltoleranse for mobbing

Skolen skal være et sted for læring og utvikling, og mobbing skal aldri aksepteres. Venstre vil sette fokus på forebyggende tiltak mot mobbing, og gjøre skolen ansvarlig for elevenes trivsel. Alle skoler skal ha en plan mot mobbing. Kommunen må sørge for at lærere kurses i å takle mobbesituasjoner.

Derfor vil Sande Venstre:

- At alle skoler skal ha en plan mot mobbing
- Sette av mer ressurser til å kurse lærere i å håndtere mobbing

SFO

SFO tilbudet er i dag for lite fleksibelt med kun valg mellom full plass, 4 og 3 dager i uken og halv plass. Noen har bare behov hver morgen eller ettermiddag eller en kombinasjon av alle mulige tidspunkter.

Derfor vil Sande Venstre:

- Ha mer fleksibilitet i SFO tilbudet tilpasset den enkeltes behov

Barnehage

Sande Venstre ønsker et variert tilbud av barnehager med ulik pedagogisk profil slik at foreldre kan søke det tilbudet som passer best for dem. Barnehagene fungerer som en viktig arena for sosialisering og integrering og skal gi et godt pedagogisk tilbud til de minste barna. Sande Venstre vil jobbe for et bedre barnehagetilbud der andelen offentlige og private barnehager er balansert.

Derfor vil Sande Venstre:

- Sikre et mangfoldig barnehagetilbud med en god balanse mellom kommunal og privat barnehage

NÆRING OG NYSKAPING

Næringslivet er viktig for Sandes utvikling. Småbedriftene er grunnfjellet i norsk næringsliv, og en positiv næringsutvikling er den viktigste forutsetningen for en god kommuneøkonomi. Lokale arbeidsplasser vil også bespare miljøet ved forkortet reisevei. Lokalt næringsliv vil også gi kommunens ungdom større muligheter til å skaffe seg arbeid.

Lokale arbeidsplasser

Sande har en stor andel arbeidspendlere og en stor handelslekkasje ut av kommunen. Kunnskapsbasert næring er lite arealkrevende, og plassert i sentrum ville det kunne bidra til en positiv utvikling for Sande. De som arbeider i Sande vil handle mer i Sande. Dette fører til mindre handelslekkasje, og dermed muligheter for et enda bedre og bredere handelstilbud i sentrum.

Lokale arbeidsplasser vil også medføre en meget positiv miljøgevinst i form av mindre forurensning i forbindelse med reise. Kortere reiseveier vil også friggi mer tid, som i dagens samfunn blir stadig mer dyrebar.

Vi har for få byggeklare næringsarealer i kommunen. Sande Venstre mener kommunen må ta en aktiv rolle for å klargjøre arealer og se på muligheter for å hjelpe virksomheter i gang i den tøffe oppstartsfasen.

Derfor vil Sande Venstre:

- Bidra til å utvikle næringsarealer i sentrum gjerne i samarbeid med private aktører i såkalte offentlig-privat samarbeid (OPS). Lokalene kan med hell inneholde arealer for handel, kunnskapsbasert næring og kultur.
- At Sande Kommune skal imøtekomme etterspørselen etter næringstomter for ulike typer virksomhet.
- Næringsareal må tilrettelegges med tilgang til vei, vann og kloakk.
- Flytte teknisk sentral ut av sentrum for å frigjøre plass til nyttige sentrumsfunksjoner.

Gründere og nyskaping

Det kan oppleves tung å starte egen virksomhet i møte med byråkratiet og skjemaveldet. Det må bli enklere å starte nye bedrifter i Sande og kommunen bør derfor aktivt veilede og bistå nyskapere.

Derfor vil Sande Venstre:

- Stimulere til næringsutviklingen i Sande. Kommunen må aktivt arbeide for etablering av nye virksomheter, samt rettlede og støtte eksisterende virksomheter
- Arbeide for en videreutvikling av samarbeidet mellom næringslivet i Sande gjennom å etablere Sande næringsråd
- Utarbeide en etableringsveileder, slik at nyskapere får rask og god hjelp av det offentlige
- Med enkel saksgang må det legges til rette for små og mellomstore bedrifter

- At registreringer og innrapporteringer skal kunne skje enkelt via Internett
- Se på mulighetene for å etablere et kommunalt stipendiat/gründerfond for å få satt i gang gode næringsideer
- Satse på ungt entreprenørskap i ungdomskolen

KULTUR OG IDRETT

Sande Kommune har et godt tilbud til barn og unge i kommunen. Det er stort utvalg av aktiviteter, både sportslige og kulturelle. Sande Venstre mener allikevel at satsing på kultur og fritid må styrkes for å opprettholde Sande som et attraktivt sted å bo. Alle har vi glede av å drive med kulturelle og sportslige aktiviteter.

Ungdom

Sande Venstre ser viktigheten av samlingspunkter for ungdom. Kommunen må derfor utbedre fritidstilbudet til ungdom ved å utvikle tilbudet på fritidsklubben. Også kulturskolen bør styrkes da det er lange ventelister på de forskjellige aktivitetene som tilbys.

Derfor vil Sande Venstre:

- Øke kvaliteten på den kommunale fritidsklubben ved å bevilge mer penger til videreutvikling og drift av denne.
- Styrke kulturskolens tilbud for å få ned ventelistene.

Kultur

Kommunens innbyggere kunne trenge et kulturhus. Sande Venstre mener at kommunens økonomiske situasjon ikke tillater bygging av et kulturhus. Derfor må en eventuell bygging av kulturhus gjøres i samarbeid med private og frivillige, som et såkalt OPS prosjekt. Et kulturhus bør ligge sentralt i Sande sentrum. Kulturhuset må planlegges i samarbeid med kulturelle aktører, slik at det imøtekommer aktørenes behov og kommunens innbyggere på best mulig måte.

Flyttingen av biblioteket til Sande sentrum har vist seg å gi en stor økning i besøkstall. Sande Venstre mener derfor at biblioteket kun bør flyttes hvis det integreres i et eventuelt kulturhus.

Derfor vil Sande Venstre:

- Finne en privat/kommunal løsning for et sentralt kulturhus i Sande.
- Beholde Sande Bibliotek sentralt i Sande sentrum.

Sport og aktivitet

Et godt og variert idrettstilbud i Sande er viktig. Mangel på fysisk aktivitet er en trussel mot folkehelsen. Derfor er det viktig å legge til rette for fysisk aktivitet både for organiserte og uorganiserte, og spesielt rettet mot barn og unge.

Vi har et godt og variert tilbud til både gamle og unge. Kapasiteten for innedørsidrett er allikevel et problem. Blant annet er Sandehallens kapasitet sprengt og en utvidelse er nødvendig. Sande Venstre mener en eventuell ny ungdomsskole må kombineres med ny flerbrukshall.

Venstre ser også på idrett som en viktig del av integreringsarbeidet i kommunen. Vi vil at idrettsmiljøene skal være inkluderende og åpent for alle, uavhengig av etnisk bakgrunn eller seksuell legning.

Derfor vil Sande Venstre:

- At kommunen skal utrede muligheten for utvidelse av kommunens innearealer for sport.
- Kunstgressbanen bør oppvarmes ved behov
- Opprettholde pengestøtten til lag og foreninger i Sande.
- Ha økt satsing på utbygging av nærmiljøanlegg som ballbinger, streetbasket, friplass, beach-volleybaner og lignende.

DEMOKRATI OG DELTAKELSE

Venstre innførte allmenn stemmerett i Norge. Venstre gav kvinner stemmerett. Venstre har vært demokratiets fremste forsvarer i snart ett hundre og tretti år. Vi står fremdeles fremst i kampen for utvidelsen av demokratiet og det lokale folkestyret; mot overstyring, overvåking, og overdreven maktbruk. Venstres ideologi er den sosiale liberalismen – frihet uten egoisme, solidaritet uten sosialisme.

Politikernes oppgave er å gi alle borgere like muligheter til å leve sine liv slik de vil og skape sin egen lykke. Frihet og demokrati bygges nedenfra, og beslutninger skal tas så nær borgeren som mulig – gjerne av borgeren selv.

Deltakelse

Det er ønskelig med mest mulig informasjon til Sandes innbyggere om hva som foregår i kommunen. Venstre ønsker å styrke innbyggernes mulighet for å påvirke og si sin mening i aktuelle saker. Demokratiet bygges nedenfra og opp.

Derfor vil Sande Venstre:

- Sikre lokal innflytelse gjennom jevnlig nærmiljømøter
- Innføre en åpen runde før kommunestyremøtet hvor innbyggere kan informere kommunens øverste myndighet om hva de har på hjertet.

Demokratiopplæring

Venstre ønsker høyere valgdeltagelse blant unge. Skolen har et særskilt ansvar for demokratiopplæring. Kvaliteten på denne opplæringen må styrkes. Venstre vil involvere elevene i så mange demokratiske prosesser som mulig. Elevrådene og Ungdomsrådet bør lære ansvar gjennom selv å råde over økonomiske midler.

Derfor vil Sande Venstre:

- Etablere ungdomsrådet
- Gi elevrådene og ungdomsrådet råderett over økonomiske midler
- Videreutvikle og styrke demokratiopplæringen i skolen

HELSE OG OMSORG

Retten til høyest oppnåelig helsestandard er en del av menneskerettskonvensjonen, og norsk lov. Et godt helsevern er en forutsetning for enkeltmenneskets frie utfoldelse. Den sosiale liberalismen gir individet økt ansvar, men tar også vare på våre medmennesker, uansett hvem de er. Venstre tar borgere med omsorgsbehov på alvor, og vil behandle alle som selvstendige individer. Mennesker med omsorgsbehov skal ha en like selvfølgelig rett til å ta egne valg som alle andre.

Eldreomsorg

Sykehjem er et godt og nødvendig tilbud til alle som opplever omfattende helsesvikt. Vi vil oppgradere den medisinske kompetansen ved sykehjemmene. Enkelte sykehjemspasienter opplever å stadig bli sendt mellom sykehus og sykehjem grunnet manglende kapasitet og kompetanse til å kunne gi nødvendig behandling og pleie ved sykehjemmene.

Alle som har behov for det skal sikres praktisk og medisinsk hjelp i hjemmet, men det må fortsatt skilles mellom helsetjenester og praktisk bistand. Slik sikres alle et forsvarlig tilbud. Venstre støtter fritt brukervalg i hjemmetjenesten, fordi det innebærer at folk kan velge mellom den kommunale leverandøren og ulike private leverandører. Det er viktig at det finnes et privat alternativ til kommunens hjemmetjenester, slik at den enkelte kan velge det tilbudet som vedkommende mener passer best og fordi et privat tilbud vil være en viktig sammenligning slik at begge tjenestene kan utvikle seg videre. Mennesker må imidlertid også ha rett til ikke å velge, og alle som ikke vil eller ikke kan velge skal automatisk få hjelp fra den kommunale hjemmetjenesten. Pleietrengende må få bo i sitt eget hjem så lenge de ønsker det og så lenge det er medisinsk forsvarlig.

I fremtiden vil det være et større mangfold av pasienter med ulike livssyn ved sykehjemmene. Venstre mener alle trossamfunn må få samme adgang til sykehjemmene som Den Norske Kirke.

Derfor vil Sande Venstre:

- Styrke den medisinske kompetansen på sykehjemmene
- Gi alle trossamfunn samme tilgang til sykehjemmene som DNK har i dag.
- Øke bemanningen på sykehjemmene
- Åpne for innføring av fleksible turnusordninger. Tilpasset den enkelte ansattes ønsker, der det ikke går ut over tjenesten
- Styrke hjemmesykepleien
- Søke samarbeid med våre nabokommuner ved gjennomføringen av samhandlingsreformen
- Jobbe for at de ansatte som ønsker det skal få økte stillinger

Psykisk helsevern

Psykiske lidelser berører store deler av befolkningen. Venstre vil styrke samarbeidet mellom de ulike nivåene i behandlingsapparatet. Vi mener det er behov for å styrke innsatsen innen barne- og ungdomspsykiatri. Staten har et hovedansvar for dette, men det er samtidig behov for en bedre samordning mellom de statlige og kommunale tilbudene for å se disse i en helhetlig sammenheng. Venstre mener skolehelsetjenesten må tilføres kompetanse innenfor psykiatri, fordi det er til skolehelsetjenesten mange barn og unge først henvender seg når de har behov for hjelp.

Derfor vil Sande Venstre:

- Bedre psykisk helsetjeneste
- Bedre barne- og ungdomspsykiatri

Barnevernet

Barnevernet må prioriteres med økte ressurser. Det er nødvendig for å komme tidligere inn i sakene. Dette vil igjen kunne forebygge plasseringer i fosterhjem eller institusjoner.

Det vil fortsatt være behov for både å rekruttere flere gode fosterhjem, samt ha et variert tilbud av kompetente institusjoner. Barnevernet i Sande må videre bygge ut et fullgodt ettervernstilbud.

Derfor vil Sande Venstre:

- At barnets beste, barnets deltakelse og barnets perspektiv skal ha hovedfokus i alle barnevernssaker
- At familieråd alltid skal brukes eller ha vært vurdert

SLIK VIL VENSTRE ARBEIDE FOR SANDE

I politikken er ofte partienes arbeidsform like viktig som standpunkter i enkeltsaker. Dette er det vi vil skal kjennetegne Venstres arbeid i Sande:

- Vi står for åpenhet – alle skal ha tilgang til informasjon som ligger til grunn for beslutninger, beslutningene skal ikke fattes i lukkede rom og kommunen skal drive et aktivt og servicepreget informasjonsarbeid.
- Vi tror på bred deltakelse – alle har noe å bidra med! De beste beslutningene blir til når vi har hørt alle argumenter for og mot – og lært av hverandre. Kommunalt ansatte skal ha ytringsfrihet til å fortelle om hvordan de opplever sin arbeidssituasjon.
- Vi er uavhengige av særinteresser – og forsøker å legge fellesskapets beste til grunn. Vi er verken talerør for fagforeninger eller næringslivsinteresser. Vi går ofte inn for konkurranser i næringslivet for å få en rettferdig kamp om å levere de beste løsningene – det er jo det næringslivet skal være gode på!
- Vi tar ansvar – og legger ikke skylden på andre når det er de folkevalgte som sitter med det øverste ansvaret i kommunen. Dette ansvaret innebærer også at det er kommunestyret som skal ha det siste ordet når det gjelder verdier og arbeidsform i kommunen. Rådmannen bør ansettes på åremål.

VENSTRES 10 LIBERALE PRINSIPPER

Stem Venstre om du verdsetter Venstres sterke engasjement for sosial rettferdighet, for en god skole, for friheten til å skape sin egen arbeidsplass, for miljøet, for personvern og åpenhet.

Venstres landsmøte vedtok i april 2007 nytt prinsippprogram. "Ti liberale prinsipper" er fundamentet for Venstres sterke engasjement for sosial rettferdighet, for en god skole, for friheten til å skape sin egen arbeidsplass, for miljøet, for personvern og åpenhet.

- **Friheten skal gjelde overalt, for alle**
Liberalismens mål er enkeltmenneskets frihet. Venstre vil utvide den enkeltes mulighet til å ha makten i eget liv - for begge kjønn, på tvers av landegrensener, kulturell bakgrunn, livssyn og legning. Vi hviler først når friheten gjelder overalt, for alle.
- **Det personlige ansvaret er ufravikelig**
Alle har ansvar for seg selv. For Venstre er dette like grunnleggende som retten til frihet. Vi er sterke i troen på at den som gis anledning til å ta ansvar, griper muligheten – og gjennom det vinner økt verdighet og frihet. De få som er ute av stand til å ta ansvar for seg selv, skal få samfunnets hjelp til å leve et verdig liv.
- **Alle har ansvar for hverandre, for miljøet og for kommende generasjoner**
Alle har ansvar for hverandre og for å sikre at kommende generasjoner har samme muligheter til frihetsutfoldelse som oss. Vi plikter å hjelpe andre med å sikre forutsetningene for frie liv, blant annet gjennom å bygge sterke felles institusjoner, ved å bekjempe fattigdom og ved å respektere naturens egenverdi og bærekraft.
- **Virkelig frihet forutsetter felleskap og rettferdighet**
En fri verden kjennetegnes av rettferdighet, verdighet og muligheter for alle. Frie samfunn har lokale, nasjonale og globale fellesskapsinstitusjoner og et godt sikkerhetsnett for alle. Frie samfunn er rettferdige og åpne – hvor enhver person med de nødvendige evner og innsatsvilje, skal kunne nå enhver posisjon i samfunnet.
- **Alle er likeverdige, men ingen er like**
Liberalismen er raus. For Venstre er det en verdi i seg selv at mennesker er ulike og tar ulike valg. Respekten for ulikhet inkluderer fordi den innebærer nysgjerrighet i møte med det ukjente, og toleranse for at det gode liv ikke er likt for alle. Toleranse betyr respekt, ikke likegyldighet eller feighet.
- **Politikk skal fremme livskvalitet og menneskelig vekst**
Det liberale engasjementet for frihet går lengre enn å sikre alle materiell trygghet og velstand. Overalt i verden kjennetegnes det gode liv av mer enn det materielle – av kultur og åndsliv, frivillig arbeid og læring. Liberal politikk skal sikre dette som reelle muligheter for alle i et samfunn.

- **Politisk makt skal komme nedenfra**
Politisk makt og styring skal forankres i demokratiske institusjoner med stemmerett for alle. Demokrati, ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, og trosfrihet er grunnleggende liberale rettigheter. De viktigste avgjørelsene som gjelder fellesskapet, skal tas av folkevalgte organer.
- **Makt skal spres og balanseres**
Et liberalt samfunnssystem består av fire bærebjelker: Demokratiet, rettsstaten, det sivile samfunn og markedsøkonomien. Venstre er opptatt av å sikre disse institusjonenes åpenhet, uavhengighet og samspill. En slik spredning av makt og åpenhet om maktutøvelse er nødvendig for å hindre autoritær politikk, maktmisbruk og korrupsjon.
- **Den liberale staten er upartisk, sterk og begrenset**
Den liberale staten må bygge sterke fellesskapsinstitusjoner for å sikre frihet og muligheter for alle, uten å frata den enkelte ansvar. Staten må være nøytral overfor livssyn. Den liberale statsmakten må respektere begrensningene i egen makt. Staten har et spesielt ansvar for å verne om mindretallets rettigheter.
- **Liberalismen er optimistisk og alltid underveis**
Det liberale samfunnet er alltid underveis og åpent for bedre løsninger, skapt gjennom kraften i de bedre argumenter og gjennom mennesker som får brukt evnene sine. Venstres optimisme er grunnlagt på en sterk tillit til menneskenes skaperkraft og på en tro på at det i fellesskap er mulig å legge grunnlag for frie liv, overalt - for alle.